

NOORDERKERK HAARLEM; viering op zondag 10 december 2000 (tweede advent) waarin de doop werd bediend aan

Myrthe Madeleine

‘Wat zal er van dit kind worden?’ (Lucas 1:66)

‘Wat zal er van dit kind worden?’, zeggen degenen die horen dat Zacharias en Elizabeth een zoon hebben gekregen, Johannes is zijn naam. Veelzeggend betekent die naam Johannes, ‘God is genadig.’ Wat zal er van dit kind worden, dat vanmorgen gedoopt wordt? Veelzeggend is haar naam, Myrthe. De myrthe (of de mirt) is een plant. In de oudheid werden haar takken gevlochten tot een erekrans en ook gebruikt om er een schoonheidsmiddel van te maken. De myrthe groeit in de bossen rond de Karmel en is door wijze rabbijnen uitverkoren om met het loofhutten-feest als feeststruik te dienen. Myrthe, de naam is een programma.

Lang is er gewacht door de ouders, negen maanden advent, langzame groei en stille spanning. Dan, uit het beschermende donker plotseling in het licht is ze er. Knipperend met de ogen, een eerste zachte schreeuw, het kind huilt. En de ouders huilen, daar ligt de kleine Myrthe poedelnaakt op de blote buik van Annelies, ‘welkom op deze planeet lieverd’. Arno dichtbij, wat onwennig nog, vader, de wereld is anders geworden.

Elke geboorte is een heilig moment. Wie het mee gemaakt heeft, wie zelf gebaard heeft, weet het, voelt het diep van binnen. Een ongekende vreugde, maar ook een grote zorg, een verantwoordelijkheid die er vanaf dan altijd zal zijn.

Wat zal er van dit kind worden? Wat is er van uw kind, uw kinderen geworden? Het is een nooit aflatende vraag. Om nog maar te zwijgen over het kind in ons-zelf, wij volwassenen, wij ouderen en oude(re) mensen. Wat doen we met ons eigen kind-zijn, het kind dat we waren, zijn we dat nog, ook als je oud bent? Zijn niet de mooiste oude mensen die mensen die kind durven blijven?! Het is waar, ons kind-zijn verbindt de geslachten met elkaar. Daarom is het zo belangrijk dat kinderen beschermd, in vrede, in veiligheid op kunnen groeien. Wat er van ze wordt, heeft met externe omstandigheden te maken (denk eens aan de strijd in Israël en de Palestijnse gebieden: als je daar opgroeit!); maar wat er van ze wordt heeft ook te maken met de ouders of verzorgers zelf, hoe die zijn. Het meest schrijnende voorbeeld kreeg ik laatst onder ogen toen een vrouw mij liet zien hoe zij over haar (reeds gestorven) ouders dacht, ze was zwaar misbruikt toen ze kind was. Onder elkaar had ze de letters ‘vader’ en ‘moeder’ gezet: achter de v- van vader stond ‘verkrachter van gevoelens’, a- angstwekkend monster (ik bespaar u het vervolg): bij haar moeder: m- moesje voor mij, o- onbereikbaar, e- eenzame vrouw etc.

Heel, heel erg is dat allemaal. In ieder geval is het kind-zijn hier kapot gemaakt, bijna onherstelbaar beschadigd. En ook deze vrouw lag eens als baby op de buik van haar ‘moesje’. Wat zal er van dit kind worden? Hoe waren haar ouders, ook al misbruikt misschien? O, het is zo waar, geluk produceert vaak meer geluk, ongeluk nog meer ongeluk. Er zit veel tragiek in een mensenleven.

Het zijn de donkere kanten in ons bestaan, het zijn de doornstruiken die je op de levensweg tegenkomt, de distels. En zo zijn we aangekomen bij die prachtige tekst uit Jesaja 55, waarin de naam Myrthe voorkomt. Een mooiere naam hadden jullie niet kunnen bedenken Annelies en Arno, een naam als een programma. Rondom deze naam klinkt alleen maar vreugde. Zo staat het er, vol verwachting, vol advent over wat eens komen zal: *‘Want in vreugde zullen jullie uittrekken en in vrede geleid worden; de bergen en de heuvels zullen voor jullie uitbreken in gejuich en alle bomen van het veld zullen in hun handen klappen. Voor een doornstruik zal een cypres opschieten, voor een distel een mirt, en het zal de Heer zijn tot een naam, tot een eeuwig teken, dat niet uitgeroeid zal worden.’* (55,13)

Mensen raken gewond op de levensweg, tegen wil en dank. Je schaaft je aan de doornen, er komt bloed uit. Je wordt ziek, er treft je ongeluk. Beurse plekken loop je op, je levensweg wordt geblokkeerd door een veld met distels, er lijkt geen doorkomen aan. Veel duisternis is ons deel. En daarom beste gemeente, beste Annelies en Arno, exact dààrom begint het evangelie met deze wereldnacht een halt toe te roepen, althans daar iets tegen in te brengen, iets tegen in te roepen. O zeker, jij duisternis, jij bent er, in zoveel facetten en grijstinten, maar er gebeurt ook iets anders, 'en het geschiedde ...'. Wat geschiedt er dan? Waar wil het evangelie dat we warm voor draaien? Ja, voor die cypres die opschiet, voor die **mirt** die de distel verdringt, voor die zwangerschappen in de hoofdstukken 1 en 2. Dat we ophoren en ons niet blind staren op het duister, ons niet in de luren laten leggen door de boze krachten van onderdrukking en geweld.

Maar dat kan toch niet, een geboorte in de wereldnacht, eens een einde aan al dat verdriet, al dat vermoeiende ongeluk? Geloof je het niet? Jij die zo met de godsdienst bezig bent, nota bene, jij Zacharias, jij die de heilige boeken van de thora bijna uit je hoofd kent, jij schudt je wijze hoofd vol ongelof bij die blijde mare!? Ken je die tekst uit Jesaja niet Zacharias, over de **mirte**. Een paar hoofdstukken terug in Jesaja stond het ook al, hoe kun je dat nou over het hoofd zien: *'Ik zal op kale heuvels rivieren doen ontspringen en bronnen te midden der valleien; Ik zal de woestijn tot een waterplas maken en het dorre land tot waterbronnen. Ik zal in de woestijn ceder, acacia, **mirt** en olijfwilg zetten ...'* (41:18,19). Jij Zacharias, als je dat over het hoofd ziet, als je niet gelooft in het licht in de duisternis, als je cynisch wordt en het wel allemaal wel goed vind, ja beste Zacharias, dan moet jij maar een tijdje je mond houden, kom maar eens even tot bezinning. 'En zie jij zult zwijgen Zacharias en niet kunnen spreken (...) omdat je mijn woorden niet geloofd hebt (...).' (Lucas 1:20). Lees in stilte maar eens opnieuw het boek Esther door Zacharias, dan zie je dat Esther in het Hebreeuws Hadassa heet. Hadassa is de joodse naam voor mirte. Deze Hadassa hield toch ook vol en redde jouw volk! Esther/Hadassa/Myrthe, een naam als een programma.

Het is zo opvallend in die eerste twee hoofdstukken van Lucas. Als het goede nieuws van licht en vrede wordt aangekondigd (door een engel, want zùlk ongelooflijk nieuws is (nog) te groot voor mensenmonden), als die aankondiging gebeurt, dan reageren de mensen met vrees en beven (1:12, 2:9), terwijl de engel spreekt van blijdschap en vreugde (1:14, 2:10). Tot drie maal toe zegt de boodschapper van God 'Weest niet bevreesd'. Wees niet bevreesd, Zacharias (1:13); wees niet bevreesd Maria (1:30); weest niet bevreesd herders in het veld (2:10), ik verkondig jullie grote blijdschap.

Blijkbaar moet het er bij ons bijna ingestampt worden, blijkbaar geloven we niet in die nauwe doorgang van de geboorte. We kijken naar het bloed en de pijn van de bevalling en worden dààr door bevangen, lijkt het. Maar dan zien we het kind over het hoofd, weet je wel, dat jij zelf ooit kind was, dat vandaag Myrthe sacrament is ook van jouw kindschap.

Dan zie je *het Kind* over het hoofd! Er vinden in de bijbel veel geboortes plaats, en vaak zijn het onvruchtbare vrouwen die zwanger worden; voelt u het, wij onvruchtbare mensen (vrouwen èn mannen) moeten vrucht dragen, vrede en recht doorgeven. Al die geboortes lopen uit op de geboorte van die Ene. Zijn naam is een programma, hèt programma: Jezus/Joshua = Bevrijder, eindelijk!.

'Wat zal er van dit kind worden, van deze kleine Joshua?' De verhalen na Lucas 1 en 2 schetsen een mensenleven tussen doornen en distels door, ze zorgen voor bloed op zijn hoofd als men er een nep-kroon van doornen maakt. Waarom? Omdat hij koos voor de nauwe doorgang naar vrede en recht, omdat hij koos voor de **mirte** in de woestijn, voor bronnen vol water en beken vol stromend recht. Op leven en dood is deze Naam met ons verbonden en gaan wij op hoop van zegen onze weg met hem.

Dopen is kiezen voor de nauwe doorgang die hij ging. Dopen is je naam dicht tegen de Zijne leggen: vriend, lotgenoot, mensenhoeder, Jezus. Dopen is je overgeven aan de stroom van levend water, je

laten meevoeren naar een Naam die nòg groter is, God, Eeuwige, Levende. Geheim in ons leven, kracht, steun, toeverlaat. Dopen is alles, je hele hebben en houden, op deze Naam zetten; kome wat komt.

Lieve, kleine Myrthe, sterke Hadassa, dat je Naam waarheid mag worden, voor jezelf, voor Annelies en Arno en voor deze wereld. Kijk uit voor de distel en de doorn, die steken en prikken. Maar als dat gebeurt, denk dan aan deze dag, aan ons hier bijeen, vraag je ouders hoe het was, en voel op je voorhoofd naar die paar druppelen water. Echt, ze blijven er zitten heel je leven lang!

Voorbeden

Wij bidden U voor de aarde
waarop wij wonen,
dat kinderen wereldwijd
tot hun recht mogen komen,
goed worden opgevoed, in liefde
mogen opgroeien, niet worden uitgebuit en
misbruikt,
maar gerespecteerd als
volwaardig lid van de mensen-familie.

Voor uw gemeente hier bijeen bidden wij U,
dat ze op de bres staat voor vrede en recht,
hier in Haarlem en verder weg,
dat we steeds meer leren leven uit
liefde en vriendschap, licht uitdelen
en vreugde brengen op plekken waar
duister heerst.

Voor de enkele mens bidden wij u,
voor ons hier en de mensen om ons heen;
voor hen die geen kinderen hebben,
dat graag willen, maar voor wie dat niet lukt,
wees hen nabij in hun vaak stille verdriet -
en geef kansen aan hen bij wie het medisch
moeilijk gaat.

Voor het kind in ons bidden wij U,
dat we het elke dag even koesteren,
even denken aan onze spontaniteit
van toen, onze ongecompliceerdheid,
onze doldriestheid, onze diepste verlangens.

Voor degenen die ziek zijn bidden wij u,
voor hen die sterven moeten, wees bij hen
in hun nood;
maar, als er genezing was bij ziekte, leer ons
ook te danken en weg te bidden wat ons nog
neerdrukt.

Wij danken U voor deze dag,
voor Myrthe. Dat zij in vrede mag
opgroeien, haar naam alle eer

mag aandoen: esther/hadassa/myrthe
voorvechtster in het goede
taai tegenstandster van het kwade.
Bescherm haar tegen de stekende distels
en de prikkende doorns, neem haar in uw hoede,
zegen haar, alle dagen van haar leven.

Jurjen Beumer
Haarlem 9 december 2000
preek106